

C-213/20. sz. ügy

**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás**

A benyújtás napja:

2020. május 12.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. október 2.

Felperesek:

G. W.

E. S.

Alperes:

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A.

Az alapeljárás tárgya

Mögöttes befektetési alaphoz kötött élet- és meghatározott életkor elérésére szóló csoportos biztosítási szerződés alapján az alperes részére fizetett biztosítási díjak visszatérítésének követelése.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

A 2002/83 irányelv III. mellékletének a) 11. és 12. pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikke (1) bekezdésének értelmezése a biztosító által a biztosítottal közlendő információk címzettjeinek körére, előírt részletességi szintjére, valamint ezen információk közlésének megfelelő időpontjára tekintettel.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [omissis] III. mellékletének a) 12. pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdését, hogy az e rendelkezésben említett információk közzétételének kötelezettsége a biztosítottra is vonatkozik, ha az egyidejűleg nem minősül szerződő félnek, és a mögöttes befektetési alaphoz kötött élet- és meghatározott életkor elérésére szóló, biztosító és a szerződő fél vállalkozás közötti csoportos biztosítási szerződéshez fogyasztói minőségben csatlakozó személyként, illetve a biztosítási díjként befizetett pénzeszközök tekintetében befektetőként jár el?
2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a [omissis] 2002/83/EK irányelv ezen irányelv III. mellékletének a) 11. és 12. pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdését, hogy az első kérdésben szereplőhöz hasonló jogviszony keretében a mögöttes befektetési alaphoz kapcsolódó pénzügyi eszközök jellemzőiről való tájékoztatás kötelezettsége azt is jelenti, hogy a fogyasztót – biztosítottat teljes körűen és érthetően kell tájékoztatni a mögöttes befektetési alap eszközeibe (például a strukturált kötvényekbe vagy származtatott eszközökbe) való befektetés összes kockázatáról, azok típusáról és szintjéről, vagy a hivatkozott rendelkezés értelmében elegendő a fogyasztóval – biztosítottal kizárólag az eszközök biztosítási alap közvetítésével történő befektetésével kapcsolatos kockázatok legfőbb típusaira vonatkozó alapvető információkat közölni?
3. Úgy kell-e értelmezni a 2002/83/EK irányelv III. mellékletének a) 11. és 12. pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdését, hogy e rendelkezés alapján az első és második kérdésben szereplőhöz hasonló jogviszony keretében az életbiztosítási szerződéshez biztosított minőségben csatlakozó fogyasztót mindazon befektetési kockázatról és ahhoz kapcsolódó feltételekről tájékoztatni kell, amelyekről a biztosítási alap portfólióját kitevő eszközök (strukturált kötvények vagy származtatott eszközök) kibocsátója a biztosítót tájékoztatta?
4. Az előző kérdésekre adott igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a [omissis] 2002/83/EK irányelv 36. cikkének (1) bekezdését, hogy a mögöttes befektetési alaphoz kötött élet- és meghatározott életkor elérésére szóló csoportos biztosítási szerződéshez biztosítottként csatlakozó fogyasztót a szerződéskötést megelőzően a szerződéskötést megelőző elkülönített eljárás keretében kell a pénzügyi eszközök jellemzőiről és az ezen eszközökbe történő befektetés kockázatairól tájékoztatni, vagy azzal ellentétes a nemzeti jognak az ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dn. 22 maja 2003 r. [omissis] (biztosítási tevékenységről szóló, 2003. május 22-i törvény) 13. cikkének (4) bekezdéséhez hasonló rendelkezése, amely szerint elegendő, ha ezeket az információkat csak a biztosítási szerződésben és annak megkötésekor közlik, és a tájékoztatás időpontja a szerződéshez való

csatlakozás eljárása során nincs világosan és egyértelműen megkülönböztetve és elkülönítve?

5. A 1–3. kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [omissis] 2002/83/EK irányelv III. mellékletének a) 11. és 12. pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdését, hogy az e rendelkezésben foglalt tájékoztatási kötelezettség megfelelő teljesítése a mögöttes befektetési alaphoz kötött élet- és meghatározott életkor elérésére szóló csoportos biztosítási szerződés alapvető elemének tekintendő, és hogy annak megállapítása, hogy e kötelezettséget nem megfelelően teljesítették, azt eredményezheti, hogy a szerződés érvénytelenségének esetleges megállapítása, annak semmisége vagy az e szerződéshez való csatlakozásról szóló egyéni nyilatkozat érvénytelenségének, illetve semmiségének esetleges megállapítása miatt a biztosított fogyasztó jogosult lesz az összes befizetett biztosítási díjat visszakövetelni?

A hivatkozott közösségi jogi rendelkezések

Az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 345., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 6. fejezet, 6. kötet, 3. o.): (52) preambulumbekkezdés, 36. cikk, III. melléklet.

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Kodeks cywilny – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. (a polgári törvénykönyvről szóló, 1964. április 23-i törvény) (Dz. U. 16. szám, 93. alszám, későbbi módosításokkal együtt): 58. cikk, 353¹. cikk, 384. cikk 1. és 2. §-a, 805. cikk 1. és 2. §-a, 808. cikk 1.–4. §-a, 829. cikk.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (a biztosítási tevékenységről szóló, 2003. május 22-i törvény (Dz. U. 124. szám, 11510. alszám; 2009. december 16-i egységes szöveg, Dz. U. 2010. 11. szám, 66. alszám): 2. cikk (1) bekezdésének 13. pontja, 13. cikk, melléklet (I. szakasz).

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 G. W. és E. S. felperesek az alperes biztosítóval szemben mögöttes befektetési alaphoz kötött élet- és meghatározott életkor elérésére szóló csoportos biztosítási szerződés (a továbbiakban: szóban forgó szerződés) alapján az alperes részére kifizetett biztosítási díjak visszatérítése címén meghatározott összeg megfizetése iránti keresetet nyújtottak be.
- 2 A szóban forgó szerződést, amelyhez egyéni fogyasztók csatlakozhattak, 2011. július 29-én kötötte meg az alperes biztosító és a szerződő félként eljáró A. S.A. A

felperesek a szóban forgó szerződéshez a 2011. november 28-án, illetve 2011. november 30-án benyújtott külön csatlakozási nyilatkozatok alapján csatlakoztak.

- 3 A bemutatott biztosítási terméket rendszeres megtakarítás formájában történő tőkebefektetésként mutatták be. A szóban forgó szerződéshez való csatlakozásra vonatkozó ajánlat ismertetésére a szerződő fél bank irodájában megtartott egyetlen találkozón került sor, amelyen az e szerződéshez való csatlakozásról szóló nyilatkozatot is megtették. Ezzel egyidejűleg a felperesekkel közölték az általános biztosítási feltételeket és a biztosítási alap szabályzatát.
- 4 A szóban forgó szerződéshez való csatlakozásról szóló nyilatkozatok megtételekor a felperesek olyan nyilatkozatokat írtak alá, amelyek szerint az alap célja az volt, hogy a biztosítási időszak végén a befektetett díjak legalább 100%-át ériék el. A nyilatkozatok arra vonatkozó tájékoztatást is tartalmaztak, amely szerint a biztosítási időszakban a befektetési jegyek értéke jelentősen ingadozhat az azt alkotó pénzügyi eszközök értékelése miatt. A nyilatkozatok szerint a termék a termék részét képező pénzügyi eszközök kibocsátója általi nemfizetés veszélyéből eredő kockázatot is maga után vonja. A nyilatkozatokban az is szerepelt, hogy a termék nem bankbetét, tehát nem garantál a biztosított számára nyereséget, hozzáteve, hogy az index átlagos éves hozamának szimulációja 11,70% volt. A nyilatkozatokban nyomatékosították, hogy ez az eredmény nem garantálja hasonló eredmények elérését a jövőben.
- 5 A szóban forgó szerződésnek az általános biztosítási feltételek tartalmával kiegészített rendelkezései és a biztosítási alap szabályzata alapján a felpereseknek kezdeti díjat, majd ezt követően rendszeresen havi biztosítási díjat kellett fizetniük.
- 6 Az általános biztosítási feltételeket, valamint az alap szabályzatát a biztosító készítette, az abban foglalt rendelkezéseket pedig nem tárgyalták meg a biztosítottakkal. A biztosítási időt 15 évben állapították meg. Ugyanakkor a biztosított bármikor jogosult volt lemondó nyilatkozatot benyújtani.
- 7 A biztosítási díjakat az „UFK A” biztosított alapba fektették be. Ezen alapot előzetesen rögzíti a szóban forgó szerződés, és a biztosítottaknak nem volt lehetőségük e tekintetben választani.
- 8 Az alap eszközeinek és az alapon fennálló egyéni részesedésnek az értéke idővel változott, a pénzügyi eszközök árképzésének jellege miatt, amelyekbe az alap eszközeit befektették. A szabályzat fenntartotta, hogy ezek a változások lényegesek lehetnek.
- 9 Az alap szabályzata a befektetési alapba történő befektetéshez kapcsolódó számos kockázatot sorolt fel, a biztosító pedig kikötötte, hogy nem felelős az alapba történő befektetéssel összefüggő befektetési kockázatokért.
- 10 Az általános biztosítási feltételek szövege nem tartalmazott egyetlen olyan jellegű fenntartást sem, amely arra utalt volna, hogy az említett befektetési forma nem a

befektetni szándékozók szélesebb körének szól, vagy hogy az eszközök A. által kibocsátott kötvényekbe történő befektetéséhez a tőkepiac és a pénzügyi eszközök működésével kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok szükségesek.

- 11 A biztosító a befektetési alapba fektetett eszközöket az A indexre épülő 15 éves strukturált kötvénybe fektette be. E kötvények kibocsátása nem volt nyilvános, hanem meghatározott szakmai befektetőket célzott meg. A kötvényekkel nem lehetett a tőkepiacon kereskedni.
- 12 Az A. által kibocsátott kötvények megszerzésének feltételeiről szóló dokumentáció többek között megemlíti és kifejti a kockázati tényezőket. A kibocsátó tájékoztatta a kötvények vevőjét, hogy a kibocsátásba bevont értékpapírok potenciális befektetőinek e kötvények megszerzését megelőzően alaposan mérlegelniük kell a „Kockázati tényezők” című részben említett információkat. A kibocsátó ezenkívül hangsúlyozta, hogy a befektetés értéke és az az alapján elérhető hozam csökkenhet vagy növekedhet, ezáltal a befektető esetleg nem kapja meg a befektetett összeget, vagy bizonyos esetekben a befektetésből semmilyen összeget nem fog kapni.
- 13 A kibocsátó azt is jelezte, hogy a jelentős kockázattal járó strukturált termékekbe történő befektetés csak azon személyek számára megfelelő, akik a kockázatértékeléshez szükséges pénzügyi és üzleti ismeretekkel és tapasztalattal rendelkeznek.
- 14 E dokumentáció tartalmát a szóban forgó szerződéshez való csatlakozás előtt nem közölték a biztosítottakkal, és azt sem a szerződésbe, sem az általános biztosítási feltételekbe, illetve a biztosítási alap szabályzatába nem foglalták bele. Akkor, amikor azt javasolták a fogyasztóknak, hogy csatlakozzanak a szóban forgó szerződéshez, a tőkepiacon való befektetéshez kapcsolódóan semmilyen tapasztalatot nem követeltek meg tőlük, és még kevésbé ellenőrizték az ezzel kapcsolatos ismereteiket.
- 15 G. W. felperes azt követően, hogy a biztosítási díjat nyolc éven keresztül fizette, a szóban forgó szerződés tekintetében (a jogviszonyt megszüntető) felmondási nyilatkozatot tett, amely 2019. január 23-án lépett hatályba. Az alperes biztosító a visszavásárlási érték címén 14 285,30 PLN-t fizetett ki számára, miközben a befektetési számla értékét 15 403,57 PLN-ben állapította meg. A jogviszony időtartama alatt a felperes összesen 24 090 PLN-t fizetett ki a biztosítónak. Ennek alapján a felperes módosította követelését, és azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 9804,70 PLN megfizetésére. E. S. felperes továbbra is fizeti a biztosítási díjat, és még nem mondta fel a szóban forgó szerződésből eredő jogviszonyt.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 16 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a szóban forgó szerződés érvénytelen, mivel kógens jogi rendelkezésekbe ütközik, valamint hogy a felperesek említett

szerződéshez való csatlakozásáról szóló egyedi nyilatkozatok érvénytelenek, illetve semmisek.

- 17 A felperesek azt állítják, hogy az alperes biztosító súlyosan megsértette a kógens jogszabályi rendelkezésekből eredő tájékoztatási kötelezettségeit, mivel nem adott teljes körű tájékoztatást a biztosítottaknak a biztosítási alapban vásárolt strukturált kötvények jellemzőiről, köztük az összes kapcsolódó kockázatokról. Ezenkívül a felperesek azt állítják, hogy a szóban forgó szerződés ellentétes a szerződéses jogviszony jellegével is, mivel előírja, hogy a biztosítási alap eszközeinek értékét, amelytől közvetlenül függ a fogyasztónak járó szolgáltatás összege, az alperes önkényesen és egyoldalúan, a fogyasztó számára ismeretlen, illetve a későbbi bírósági felülvizsgálatot kizáró módon határozza meg.
- 18 A felperesek szerint a fogyasztók tájékoztatásának hiányossága olyannyira jelentős volt, hogy kizárja annak feltételezését, hogy a jogviszony hibát nélkülöző létesítéséhez nélkülözhetetlen, érvényes és eredményes akaratnyilatkozatot tettek. A felpereseknek ugyanis a biztosítót terhelő okok miatt nem volt tudomásuk sem arról, hogy mibe fektették be a biztosító által kezelt eszközöket, sem pedig az ilyen típusú befektetéshez kapcsolódó kockázatok valós szintjéről, illetve mértékéről.
- 19 Az alperes biztosító arra hivatkozott, hogy nem volt köteles tájékoztatást adni a szóban forgó szerződéshez való csatlakozáshoz kapcsolódó valamennyi befektetési kockázatról, valamint az A. általi strukturált kötvénykibocsátás valamennyi feltételéről. A biztosítottak ugyanis nem voltak részesei a biztosító és a kötvények kibocsátója közötti jogviszonynak. A biztosító azt is megállapította, hogy tiszteletben kell tartani a kibocsátási szerződés egyes rendelkezéseivel kapcsolatos titoktartási kötelezettséget, valamint egy strukturált kötvénybe beépített származtatott eszköz értékelésének és felépítésének részletes módszertanát.
- 20 Ezenfelül a biztosító szerint az általános biztosítási feltételek és a biztosítási alap szabályzata tartalmazta az ezzel kapcsolatos szükséges információkat, többek között annak kimondásával, hogy az eszközök befektetési alap közvetítésével történő befektetéséhez kockázatok kapcsolódnak, köztük a befektetések megtérülése elmaradásának kockázata is.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság elsősorban azt kívánja megtudni, hogy a 2002/38 irányelv III. mellékletének a) pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdésében megkövetelt információkat a biztosítóval is kell-e közölni, ha fogyasztói minőségben csatlakoznak a szóban forgó szerződéshez, miközben a biztosítónak fizetett, majd biztosítási alapba befektetett díjak tényleges befektetőinek is minősülnek.

- 22 Formálisan az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló jogviszony keretében a fogyasztó – biztosított a biztosítási szerződésben nem minősül szerződő félnek. E szerződés ugyanis a biztosító és a szerződő fél – jelen esetben a bank – között jött létre. E szerződés kialakítása más javára szóló biztosítási szerződés szerkezetének felel meg, amelyben a biztosítottat nem kell név szerint megjelölni.
- 23 Ugyanakkor – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – a jelen ügyben a fogyasztó vállalja a szerződő fél kötelezettségeinek egy részét, köztük mindenekelőtt a díjfizetés kötelezettségét. A fogyasztó viseli az eszközök befektetésének tényleges gazdasági terhét és az azzal kapcsolatos kockázatot.
- 24 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság szerint a rendszertani és funkcionális célokra, valamint a 2002/83 irányelv (52) preambulumbekzdésének szövegére tekintettel úgy tűnik, hogy a biztosítottnak hozzá kell férnie minden olyan típusú információhoz, amelyet a szerződő fél rendelkezésére bocsátanak vagy amelyet rendelkezésére kell bocsátani. Ellenkező esetben ugyanis előfordulhat, hogy a biztosított nem képes megfelelően értékelni a szerződéshez való csatlakozás lehetséges gazdasági következményeit.
- 25 Másodsorban a kérdést előterjesztő bíróság a 2002/83 irányelv III. mellékletének a) pontjával összefüggésben értelmezett 36. cikkének (1) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség pontos tartalmának és terjedelmének helyes értelmezésére keresi a választ. A fenti rendelkezések a szóban forgó szerződéshez hasonló típusú szerződések minimális tájékoztatási szabályait határozzák meg, ami azt jelenti, hogy a nemzeti jog szélesebb körű tájékoztatási kötelezettségeket írhat elő, viszont azokat nem korlátozhatja.
- 26 A közösségi jog szóban forgó rendelkezéseinek angol nyelvi változata szerint a biztosítónak a szerződés megkötése előtt tájékoztatást kell adnia a pénzügyi eszközök jellemzőiről („*indication of the nature of the underlying assets*”), amelyekbe a biztosítási díjak címén fizetett összegeket befektették. Következésképpen e tájékoztatásnak a különböző egyenértékű nyelvi változatok szerint nemcsak az eszközök típusának meghatározására, hanem azok jellemzőinek (jellegének) megadására is vonatkoznia kell. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint szintén ebben az értelemben ültették át a 2002/83 irányelv rendelkezéseit a lengyel jogrendbe, mivel az ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (a biztosítási tevékenységről szóló, 2003. május 22-i törvény) 13. cikkének (4) bekezdése az „eszközök jellemzői” fogalmat használja.
- 27 Ez alapján azonban kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell értelmezni az eszközök jellemzőinek (tulajdonságainak) a 2002/83 irányelvből eredő fogalmát, különösen hogy e fogalom magában foglalja-e azon biztosítási alap meghatározott eszközeihez kapcsolódó befektetési kockázatok szintjét (intenzitását), terjedelmét és típusait is, amely alapba a biztosító a fogyasztó által biztosítási díj címén rábízott eszközöket fekteti be.

- 28 Kétséges az is, hogy a biztosítási alapot alkotó eszközök jellemzőinek fogalma alá kell-e sorolni adott esetben az ezen eszközökhöz kapcsolódó valamennyi befektetési kockázatot, vagy csak azok a főbb befektetési kockázatok tartoznak alá, amelyek előfordulásának valószínűsége aránylag a legnagyobb, és amelyek gazdasági szempontból jellemezhetik az adott eszközt.
- 29 E kétértelműség abból is következik, hogy a 2002/83 irányelv rendelkezései, ellentétben a későbbi biztosítási irányelv, mégpedig a 2002/83 irányelv helyébe lépő 2009/138/EK irányelv rendelkezéseivel (185. cikk (4) bekezdése), nem írtak elő az eszközök szóban forgó szerződés keretében történő befektetéséhez kapcsolódó kockázatok típusaira és szintjére vonatkozó külön értesítési kötelezettséget.
- 30 Ezenkívül a biztosítással közölt információk terjedelmével és részletességével kapcsolatos kétségeket az is megalapozhatja, hogy fenn kell tartani a közölt információk tartalma és összetettségük közötti megfelelő arányt, következésképpen pedig a szerződésminták objektív megértését. E kérdéshez kapcsolódott az alperes biztosító érvelése, amely arra hivatkozott, hogy az eszközök jellemzőire vonatkozó szélesebb körű vagy részletesebb információk közlése, amelyekbe a biztosítási alap eszközeit befektették, semmilyen további pozitív hatást nem gyakorolt volna a biztosítottakra, éppen az ezzel kapcsolatos üzenet összetettségének foka miatt.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezt a kérdést a szerződési feltételek világos és érthető nyelven történő megfogalmazására vonatkozó követelmények, így a befektetés megállapítható gazdasági következményei meghatározásának figyelembevételével kell megvizsgálni. A fogyasztói kereskedelemre vonatkozó közösségi jog ugyanis különösen a fogyasztó azon szerződések feltételeiről való tájékoztatásának kötelezettségére helyezi a hangsúlyt, amelyeket megköt, vagy amelyekhez csatlakozik, ugyanakkor megköveteli, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás átlátható és érthető legyen.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a biztosító által a fogyasztóval közölt információk és a biztosító által a strukturált kötvények kibocsátójától kapott információk tartalma közötti szimmetria kérdése is. A fogyasztó mint biztosított nem szerződő fél a biztosító és a kötvény kibocsátója között létrejött kötvénykibocsátási szerződésben, és e szerződés tartalma nem gyakorol közvetlen hatást a biztosítási szerződés alapján fennálló jogaira és kötelezettségeire. Ugyanakkor a fogyasztók – biztosítottak által fizetett összegeket a biztosító teljes egészében befekteti az így megszerzett pénzügyi eszközbe, tehát az ezzel kapcsolatos kockázatot viselő tényleges befektető a fogyasztó. Felmerül a kérdés, hogy az ilyen kapcsolat a 2002/83 irányelv fényében megalapozza-e azt az elvárást, hogy a fogyasztó hozzáférjen a kibocsátott kötvényekre vonatkozó minden olyan információhoz, amelyhez a biztosító hozzáfért.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a befektetési kockázat jelen esetben a származtatott termékek formájában lévő eszközök jellemzőinek annyira

alapvető eleme, hogy a 2002/83 irányelv (és később a következő, 2009/138/EK biztosítási irányelv) rendelkezései által meghatározott minimális tájékoztatási követelményre tekintettel arról a fogyasztónak minősülő biztosítottat teljes körűen és érthető módon kell tájékoztatni.

- 34 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság szerint kívánatos egyértelműen meghatározni a „biztosítási szerződés megkötését megelőzően” megfogalmazást, és jelezni, hogy ennek alapján nem szükséges-e megkövetelni, hogy a biztosított tájékoztatásának szakasza – amennyire lehetséges – egyértelműen legyen, megkülönböztetve és elkülönítve a szerződéskötési szakasztól (a biztosítási szerződéshez való csatlakozás).
- 35 Ugyanakkor magát a „szerződés megkötését megelőzően” kifejezést is lehet különbözőképpen értelmezni, így különösen az az álláspont is védhető, hogy az a szükséges információknak a szerződéshez csatlakozóval való közlése és a szerződéshez való csatlakozási nyilatkozat megtétele közötti tetszőlegesen rövid időszakot jelent, lényeg, hogy az információk közlése előzze meg a nyilatkozat megtételét.
- 36 A nemzeti jognak a 2002/83 irányelv 36. cikkének (1) bekezdését és III. mellékletét átültető rendelkezései csak megerősítik az e tekintetben fennálló kétségeket, mivel azokból csak az következő (ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. [biztosítási tevékenységről szóló, 2003. május 22-i törvény] 13. cikkének (4) bekezdése), hogy a jogviszonyra vonatkozó adott információkat, köztük a biztosítási alap eszközeinek jellemzőit is, bele kell foglalni a biztosítási alap szabályzatába. E szabályzat a szerződésminták egy változatát képezi, amelynek szövege meghatározza a jogviszony tartalmát. Mindazonáltal még bizonyos tájékoztató jellegű rendelkezések szerződésbe (általános szerződési feltételekbe) foglalása sem tekinthető a szerződéskötést (a szerződéshez való csatlakozást) megelőző tájékoztatási kötelezettség teljesítésének.
- 37 Márpedig egy olyan helyzetben, amikor még időben sem lehet elkülöníteni a fent említett két időpontot, a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének gyakorlati jelentősége teljes mértékben kétségessé válik. Az információs szakasz és a szerződéskötési szakasz közötti megfelelő időbeli távolság hiánya ugyanis kizárhatja vagy jelentősen korlátozhatja az átadott információk megértésének esélyeit.
- 38 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a jelen ügyben a megfelelő időbeli távolságot objektív módon kell megállapítani, figyelembe véve a jogviszony jellegzetességeit, a fogyasztó minősítését, valamint a szükséges információk terjedelmét és összetettségének fokát.
- 39 Végül negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság szerint értelmezési kétségeket vet fel a kellően meghatározott tájékoztatási szabály biztosító általi esetleges megsértésének megállapításához fűződő joghatások kérdése is.

- 40 E probléma megoldása a 2002/83 irányelv 36. cikke (1) bekezdésének értelmezését igényli, annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezésben meghatározott tájékoztatási kötelezettség jelentőségére figyelemmel e kötelezettség tekinthető-e a szerződés lényeges elemének (azon jogviszony lényeges elemének, amelyhez a fogyasztó csatlakozott). A jogviszony tartalmának klasszikus értelmezése szerint annak tájékoztató jellegű elemei nem tekinthetők alapvető jelentőségű elemeknek (*essentialia negotii*). Az ilyen típusú rendelkezések ugyanis nem határozzák meg közvetlenül a felek jogait és kötelezettségeit, és nem tipizálják a szóban forgó szerződést (jogviszonyt) sem. A lengyel polgári jogban úgy tűnik, hogy a fenti álláspont nem vet fel kétségeket. Ami azonban a közösségi rendelkezések értelmezését illeti, tekintettel a 2002/83 irányelv (52) preambulumbekkezdésében foglaltakra, valamint az irányelv III. mellékletének a) pontjában említett információk terjedelmére és jelentőségére, e kérdés problémásnak tűnik.
- 41 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlatában nem talált választ a 2002/83 irányelv rendelkezéseinek megfelelő értelmezésével kapcsolatban fentiekben felmerült kérdésre. A Bíróság hasonló problémával, azaz az életbiztosítási szerződésekkel kapcsolatos – a kérdést előterjesztő bíróság által talált – egyedüli ítéletei nem adnak választ az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre (2012. március 1-jei González Alonso ítélet [C-166/11, ECLI:EU:C:2012:119]; 2015. április 29-i Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij ítélet [C-51/13, ECLI:EU:C:2015:286]). Ugyanakkor a Bíróság 2002. március 5-i Axa Royale Belge ítélete (C-386/00, EU:C:2002:136) a korábbi biztosítási irányelv, mégpedig az 1992. november 10-i 92/96/EGK irányelv 31. cikke (1) bekezdése hasonló rendelkezésének értelmezésére vonatkozott, azonban más tárgyi hatállyal és eltérő biztosítási szerződéstípus alapján.